

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av patientförsäkringslagen och vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av patientförsäkringslagen och vissa lagar som har samband med den (RP 162/2020 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört (distanskontakt)

- konsultativ tjänsteman Kirsi Terhemaa, social- och hälsovårdsministeriet
- lagstiftningsråd Virpi Korhonen, justitieministeriet
- jurist Minka Hauta-aho, Pensionsskyddscentralen
- verkställande direktör Asko Nio, Patientförsäkringscentralen.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Finansinspektionen
- Folkpensionsanstalten
- Patientskadenämnden
- Sairaanhoitopiirien johtajat ry
- Akava ry
- Finlands näringsliv rf
- Hyvinvointiala HALI ry
- STTK rf.

Inget yttrande av

- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att patientförsäkringslagen och arbetspensionslagarna ändras så att de ersättningar för inkomstbortfall som betalas ur patientförsäkringen åter blir sekundära ur ersättningstagarens synvinkel när det gäller pensioner enligt arbetspensionslagarna. Genom ändringarna blir den skadelidandes ställning vid en patientskada klarare i fråga om betalningen av ersättningar

Betänkande ShUB 34/2020 rd

som ska samordnas. Härigenom förenklas även förfarandena mellan de försäkringsanstalter som har hand om verkställigheten.

Detta innebär också att finansieringsansvaret för de ersättningar för inkomstbortfall som betalas ur patientförsäkringen upphör i förhållande till arbetspensionerna när det gäller familje- och ålderspensioner. I fråga om övriga arbetspensionsförmåner kvarstår patientförsäkringen med tanke på finansieringen emellertid som det förmånssystem som ska tillämpas i sista hand. Detta ska enligt förslaget ske genom att även om de ersättningar för inkomstbortfall som betalas ur ersättningstagarens patientförsäkring vid beviljande och utbetalning av förmåner ur förmånstagarens synvinkel är sekundära i förhållande till arbetspensionerna, har pensionsanstalten rätt att av Patientförsäkringscentralen få tillbaka betald invalidpension och rehabiliteringsförmån. På grund av att de primära förmånerna och finansieringsansvaret ändrats innehåller propositionen ändringar i de bestämmelser som gäller regressrätt för patientförsäkringen.

Propositionen innehåller dessutom preciseringar som gäller skyldigheten att bevilja en försäkring samt vissa lagtekniska eller annars mindre preciseringar av patientförsäkringslagen och lagen om Patientförsäkringscentralen.

Det föreslås vidare att bestämmelsen om den arbetsinkomst som utgör grund för en ersättning för inkomstbortfall i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar delvis preciseras och att giltighetstiden för lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete förlängs till utgången av 2022.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2021.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Social- och hälsovårdsutskottet konstaterar att propositionen främst hänför sig till samordningen av de olika förmånssystemen och till hur kostnadsansvaret fördelas mellan systemen. Utskottet anser att ändringarna är motiverade med tanke på ett konsekvent kostnadsansvar mellan de olika ersättningssystem som avses i propositionen.

Utskottet välkomnar att finansieringsansvaret för de ersättningar för inkomstbortfall som betalas ur patientförsäkringen upphör i förhållande till arbetspensionerna när det gäller familje- och ålderspensioner. Det är motiverat att pension ska betalas ur arbetspensionssystemet för ålderspension eller familjepension som tjänats in under tiden i arbetslivet och att ersättning ska betalas till en skadelidande ur patientförsäkringen endast till den del som överstiger arbetspensionen. Utskottets uppfattning är att de föreslagna ändringarna också lättar det kostnadstryck på sjukvårdsdistrikten och i förlängningen kommunerna som beror på patientförsäkringspremierna.

Utskottet konstaterar att de föreslagna ändringarna inte påverkar storleken på de förmåner eller ersättningar som betalas till en skadelidande. Enligt utskottets mening förbättrar den föreslagna lagen dock den skadelidandes ställning, och systemet blir tydligare och mer begripligt för ersättningstagaren. Ersättningen utbetalas också snabbare eftersom hela arbetspensionen i första hand betalas ur arbetspensionssystemet.

Betänkande ShUB 34/2020 rd

Pensionsanstalternas och Pensionskyddscentralens rätt att lämna ut uppgifter

I 206 § i förslaget om ändring av lagen om pension för arbetstagare föreskrivs det om pensionsanstalternas och Pensionskyddscentralens rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ. I propositionen föreslås det att 1 mom. får en ny 9 punkt, som gäller utlämnande till Patientförsäkringscentralen av uppgifter som är nödvändiga för att fastställa innehållet i den regressrätt som avses i 95 § 4 och 5 mom. Det föreslås att en bestämmelse med motsvarande innehåll om Kevas rätt att lämna ut uppgifter fogas till 157 a § i pensionslagen för den offentliga sektorn.

Enligt propositionsmotiven (RP 162/2020 rd, s. 15) förutsätter tillgodoseendet av regressrätten enligt 95 § i lagen om pension för arbetstagare i vissa fall att pensionsanstalten har möjlighet att på eget initiativ meddela Patientförsäkringscentralen beloppet av den utbetalda pensionen och den tid pensionen hänför sig till samt tillräckliga identifieringsuppgifter om pensionssökanden. Dessutom behöver pensionsanstalten i vissa fall kunna informera om att personen i fråga har råkat ut för ett skadefall enligt patientförsäkringslagen och vilken dag skadefallet har inträffat, för att regressrätten ska kunna tillgodoses.

Utskottet konstaterar att dessa behov av att lämna ut uppgifter på eget initiativ inte beskrivs närmare i propositionsmotiven. Det blir därför oklart när bestämmelsen ska tillämpas i stället för 54 § 1 mom. 1 punkten i patientförsäkringslagen. Enligt den bestämmelsen i patientförsäkringslagen har Patientförsäkringscentralen trots sekretessbestämmelserna rätt att av en pensionsanstalt få uppgifter om den skadelidandes eller ersättningsberättigades anställningsförhållanden, företagararbete och inkomster, förmåner som utbetalats till honom eller henne och om andra omständigheter som är behövliga för avgörandet av ersättningsansvaret.

Enligt de uppgifter utskottet fått från social- och hälsovårdsministeriet är verkställigheten av arbetspensioner en lagstadgad skyldighet. Därför är tillgodoseendet av regressrätten enligt patientförsäkringslagen en lagstadgad uppgift för pensionssektorn. För att få ersättning från Patientförsäkringscentralen krävs det i de flesta fallen att pensionsanstalten har möjlighet att meddela Patientförsäkringscentralen beloppet av den utbetalda pensionen och den tid pensionen hänför sig till samt tillräckliga identifieringsuppgifter om pensionssökanden, förmånstagaren och förmånslåtare. Dessutom behöver pensionsanstalten kunna informera om att personen i fråga har råkat ut för ett skadefall enligt patientförsäkringslagen och eventuellt vilken dag skadefallet har inträffat. En pensionsanstalt får till Patientförsäkringscentralen lämna ut sådana uppgifter som är nödvändiga för att fastställa innehållet i regressrätten.

Enligt inkommen utredning kan en pensionsanstalt i vissa situationer ha behov av att lämna ut läkarutlåtanden eller andra liknande omfattande uppgifter om en persons hälsotillstånd till Patientförsäkringscentralen. Enligt artikel 9 i EU:s allmänna dataskyddsförordning är det i princip förbjudet att lämna ut särskilda kategorier av personuppgifter, till vilka även uppgifter om hälsa hör. Enligt punkt 2 b i artikeln är det dock tillåtet att behandla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige eller den registrerade ska kunna fullgöra sina skyldigheter och utöva sina särskilda rättigheter inom arbetsrätten och på områdena social trygghet och socialt skydd, i den omfattning detta är tillåtet enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt.

Betänkande ShUB 34/2020 rd

Enligt de uppgifter social- och hälsovårdsutskottet fått från ministeriet har en pensionsanstalt inte utifrån de föreslagna bestämmelserna rätt att lämna ut andra uppgifter om en persons hälsotillstånd än uppgifter om en eventuell patientskada som personen orsakats. I de sällsynta enstaka fall där den skadelidande inte själv har ansökt om ersättning hos Patientförsäkringscentralen och uppgifter om hälsotillståndet därför behöver lämnas ut för att tillgodose pensionsanstaltens regressrätt ska pensionsanstalten få samtycke av personen själv till att lämna ut uppgifterna.

DETALJMOTIVERING

7. Lagen om ändring av pensionslagen för den offentliga sektorn

157 a §. Kevas rätt att lämna ut uppgifter till den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik och till Patientförsäkringscentralen. I paragrafen föreslås det att Keva ska ha rätt att lämna ut uppgifter till Patientförsäkringscentralen, vid sidan av det som i paragrafen föreskrivs om utlämnande av uppgifter till den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik.

Utskottet konstaterar att det hänvisas till 99 § 2—5 mom. i fråga om både Patientförsäkringscentralen och den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik. Detta trots att den paragrafens 2 och 3 mom. gäller den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik medan dess 4 och 5 mom. gäller Patientförsäkringscentralen. Eftersom det föreskrivs om rätt att få uppgifter trots sekretessbestämmelserna, föreslår utskottet att bestämmelsen preciseras så att hänvisningarna är exakta.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1—6, 8 och 9 i proposition RP 162/2020 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 7 i proposition RP 162/2020 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Betänkande ShUB 34/2020 rd

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av patientförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i patientförsäkringslagen (948/2019) 29 § 3 mom.,
ändras 6 § 1 mom., 13 § 2 mom., 29 § 1 mom., 45 § 1 mom., 46 och 47 §, 48 § 2–4 mom. och
57 § som följer:

6 §

Försäkringsskyldighet

Sammanslutningar, stiftelser och självständiga yrkesutövare som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet samt arbetsgivare som har yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården som anställda ska ha försäkring för sådan ansvarighet som avses i denna lag.

---

13 §

Försäkringsbolagets rätt och skyldighet att bevilja en försäkring

Ett försäkringsbolag som bedriver patientförsäkringsverksamhet får inte vägra bevilja och hålla i kraft en försäkring som ansökts hos det, om försäkringen gäller sådan hälso- eller sjukvårdsverksamhet för vilken bolaget enligt sin koncession och sin fastställda bolagsordning har rätt att bevilja försäkring. Ett försäkringsbolag som bedriver patientförsäkringsverksamhet ska senast den 31 december meddela social- och hälsovårdsministeriet, om det har för avsikt att begränsa eller helt och hållet upphöra med tillhandahållandet av en försäkring som avses i denna lag efter den 31 december följande kalenderår.

Betänkande ShUB 34/2020 rd

29 §

Andra förmåns- och ersättningsystems inverkan på den skadelidandes rätt till ersättning

Den skadelidandes rätt att få ersättning är oberoende av om den skadelidande har rätt till ersättning med stöd av någon annan lag, om inte något annat följer av 2 mom. eller 30 §.

---

45 §

Patientförsäkringscentralens regressrätt mot den som orsakat skadan

När Patientförsäkringscentralen har betalat ersättning till ersättningstagaren, övergår ersättningstagarens rätt att kräva det betalda ersättningsbeloppet av tredje man till Patientförsäkringscentralen.

---

46 §

Patientförsäkringscentralens regressrätt mot andra utbetalare av förmåner

Om Patientförsäkringscentralen har betalat ersättning till en skadelidande som har rätt till ersättning eller förmån för samma skadefall med stöd av någon annan lag, övergår denna rätt till Patientförsäkringscentralen till högst det belopp som centralen har betalat.

Till Patientförsäkringscentralen övergår dock inte den rätt som ersättningssökanden har att få ersättning eller förmån med stöd av lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987).

47 §

Försäkringsanstaltens regressrätt mot Patientförsäkringscentralen

En försäkringsanstalt som har betalat ersättning med stöd av trafikförsäkringslagen (460/2016), lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (276/2009), lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom (1521/2016) eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) eller med stöd av någon annan ansvarsförsäkring än en produktansvarsförsäkring, har rätt att av Patientförsäkringscentralen återfå den andel av ersättningarna som den skadelidande hade haft rätt till med stöd av denna lag.

En försäkringsanstalt som med stöd av en frivillig personförsäkring har betalat ersättning för sjukvårdskostnader har rätt att av Patientförsäkringscentralen återfå den andel av ersättningarna som den skadelidande hade haft rätt till med stöd av denna lag.

En pensionsanstalt som har betalat en förmån med stöd av någon av de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare har rätt att av Patientförsäkringscentralen återfå invalidpension och rehabiliteringsförmån som pensionsanstalten har betalat, om den skadelidandes arbets-

Betänkande ShUB 34/2020 rd

oförmåga orsakas av ett skadefall som ska ersättas enligt denna lag. Pensionsanstalten har rätt till ersättning till högst det belopp som den skadelidande hade haft rätt till med stöd av denna lag.

48 §

Fördelningssystemet och de kostnader som ska täckas ur det

De kostnader som ska täckas genom fördelningssystemet (*fördelningskostnaderna*) är

- 1) kostnaderna för de skadefall som Patientförsäkringscentralen i enlighet med 22 § 3 mom. betalat för, utan de ersättningar som anges i 2–4 punkten, från vilket belopp de avgifter som erhållits med stöd av 19 och 20 § har dragits av,

- 2) indexjusteringar av de fortlöpande ersättningar som avses i 28 §,

- 3) sådana ersättningar för i 5 kap. 2 § i skadeståndslagen avsedda behövliga sjukvårdskostnader och andra behövliga utgifter som ersätts enligt denna lag och som betalas när över nio år förflutit från ingången av kalenderåret efter den dag då skadefallet inträffade,

- 4) ersättningar för stora skador enligt vad som föreskrivs i 4 mom.

Med stor skada enligt 2 mom. 4 punkten avses en händelse som är begränsad i tid och rum eller en serie av händelser med samma ursprung, som leder till att ersättningar enligt patientförsäkringen betalas till en eller flera skadelidande eller andra ersättningsberättigade till ett belopp på sammanlagt över 20 000 000 euro (*gräns för stor skada*).

Ersättningar för stora skador beaktas endast till den del som dessa ersättningar överskrider gränsen för stora skador. Ett försäkringsbolags andel i en stor skada bildas av de ersättningar som Patientförsäkringscentralen med stöd av den försäkring som beviljats av det försäkringsbolaget betalar efter det att de ersättningar som alla försäkringsbolag sammanlagt har betalat för samma stora skada med stöd av de försäkringar som beviljats av bolagen har överskridit gränsen för stora skador. Såsom ersättningar beaktas dock inte de betalningar som avses i 2 mom. 1–3 punkten. Från betalningarna avdras de ersättningar som Patientförsäkringscentralen fått med stöd av regressrätten enligt 45 och 46 §.

57 §

Patientförsäkringscentralens rätt att göra anmälan

Patientförsäkringscentralen har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av uppgifter rätt att informera Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet och regionförvaltningsverket om sådana omständigheter som kommit till centralens kännedom och som kan äventyra patientsäkerheten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande ShUB 34/2020 rd

2.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om Patientförsäkringscentralen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Patientförsäkringscentralen (949/2019) 9 § 2 mom. som följer:

9 §

Styrelsens sammansättning och dess uppgifter

Styrelsen ska ha minst tre ledamöter. Styrelsen utser inom sig en ordförande och en vice ordförande.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 92 § 1 mom. 6 punkten, sådan den lyder i lag 952/2019,
ändras 25 § 1 mom. 3 punkten, 92 § 1 mom. 5 punkten, 94 § 1 mom. och 206 § 1 mom. 8 punkten,
sådana de lyder, 25 § 1 mom. 3 punkten i lag 952/2019, 92 § 1 mom. 5 punkten och 206 § 1 mom. 8 punkten i lag 1468/2019 och 94 § 1 mom. i lag 1476/2019, och
fogas till 95 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 69/2016 och 1468/2019, nya 4 och 5 mom. och till 206 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1468/2019, en ny 9 punkt som följer:

Betänkande ShUB 34/2020 rd

25 §

Rätt till arbetspensionsrehabilitering

En arbetstagare som inte har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

3) arbetstagaren inte har rätt till rehabilitering med stöd av bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfalls- eller trafikförsäkring.

92 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag.

94 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar eller lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, trafikförsäkringslagen eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen, om ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en tra-

Betänkande ShUB 34/2020 rd

fiskskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

---

95 §

Regressrätt

Pensionsanstalten har rätt att av Patientförsäkringscentralen få tillbaka invalidpension och rehabiliteringsförmån som pensionsanstalten betalat, om arbetstagarens arbetsoförmåga orsakas av ett skadefall som ska ersättas enligt patientförsäkringslagen. Pensionsanstalten har rätt till ersättning till högst det belopp som den som lidit skada är berättigad till enligt patientförsäkringslagen.

Om invalidpension eller rehabiliteringsförmån beviljas för samma tid för vilken det har betalats ersättning för inkomstbortfall enligt patientförsäkringslagen, betalas arbetstagaren invalidpension eller rehabiliteringsförmån för denna tid endast till den del pensionen eller förmånen i fråga överstiger beloppet av ersättning för inkomstbortfall enligt patientförsäkringslagen.

206 §

Pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ

Utöver vad som föreskrivs i offentlighetslagen har pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, rätt att lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag enligt följande:

---

8) till den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik de uppgifter som är nödvändiga för att fastställa innehållet i den regressrätt som avses i 95 § 2 och 3 mom. i denna lag,

9) till Patientförsäkringscentralen de uppgifter som är nödvändiga för att fastställa innehållet i den regressrätt som avses i 95 § 4 och 5 mom. i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 95 § 4 och 5 mom. i denna lag tillämpas på skadefall som ska ersättas som patientskada och har inträffat den 1 januari 2021 eller därefter.

4.

Lag

om ändring av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om pension för företagare (1272/2006) 85 § 1 mom. 6 punkten, sådan den lyder i lag 953/2019,
ändras 22 § 1 mom. 3 punkten, 85 § 1 mom. 5 punkten, 87 § 1 mom. och 146 § 2 mom. samt den svenska språkdräkten i 146 § 5 mom.,
av dem 22 § 1 mom. 3 punkten sådan den lyder i lag 953/2019, 85 § 1 mom. 5 punkten sådan den lyder i lag 1469/2019 och 87 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1477/2019, samt
fogas till 88 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 72/2016 och 1469/2019, nya 4 och 5 mom. och till den finska språkdräkten i 146 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 636/2009 och 260/2020, ett nytt 5 mom., som följer:

22 §

Rätt till arbetspensionsrehabilitering

En företagare som inte har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

-----
3) företagaren inte har rätt till rehabilitering med stöd av bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfalls- eller trafikförsäkring.
-----

85 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som företagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

-----
5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag.

Betänkande ShUB 34/2020 rd

87 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i kris-
hanteringsuppdrag eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i kris-
hanteringsuppdrag, trafikförsäkringslagen eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen, om ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

---

88 §

Regressrätt

Pensionsanstalten har rätt att av Patientförsäkringscentralen få tillbaka invalidpension och rehabiliteringsförmån som pensionsanstalten betalat, om företagarens arbetsförmåga orsakas av ett skadefall som ska ersättas enligt patientförsäkringslagen. Pensionsanstalten har rätt till ersättning till högst det belopp som den som lidit skada är berättigad till enligt patientförsäkringslagen.

Om invalidpension eller rehabiliteringsförmån beviljas för samma tid för vilken det har betalats ersättning för inkomstbortfall enligt patientförsäkringslagen, betalas företagaren invalidpension eller rehabiliteringsförmån för denna tid endast till den del pensionen eller förmånen i fråga överstiger beloppet av ersättning för inkomstbortfall enligt patientförsäkringslagen.

Betänkande ShUB 34/2020 rd

146 §

Tillämpliga bestämmelser

Också när det inte är fråga om utövande av offentlig makt enligt 4 § 2 mom. i offentlighetslagen ska pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen i ärenden som hänför sig till verkställigheten av denna lag tillämpa offentlighetslagen när det gäller

- 1) handlingssekretess,
- 2) tystnadsplikt,
- 3) förbud mot utnyttjande,
- 4) sekretessbelagda handlingar enligt 22—24 § i offentlighetslagen, och
- 5) straffbestämmelser enligt 35 § i offentlighetslagen.

Vid tillämpningen av 2 mom. gäller i fråga om utlämnande av uppgifter vad som i 7 kap. i offentlighetslagen föreskrivs om undantag från och upphörande av sekretess.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 88 § 4 och 5 mom. i denna lag tillämpas på skadefall som ska ersättas som patientskada och har inträffat den 1 januari 2021 eller därefter.

5.

Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om sjömanspensioner (1290/2006) 97 § 1 mom. 6 punkten, sådan den lyder i lag 954/2019,
ändras 25 § 1 mom. 3 punkten, 97 § 1 mom. 5 punkten och 99 § 1 mom.,
sådana de lyder, 25 § 1 mom. 3 punkten i lag 954/2019, 97 § 1 mom. 5 punkten i lag 1471/2019 och 99 § 1 mom. i lag 1478/2019, och
fogas till 100 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 78/2016 och 1471/2019, nya 4 och 5 mom. som följer:

Betänkande ShUB 34/2020 rd

25 §

Rätten till arbetspensionsrehabilitering

En arbetstagare som inte har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsoförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

3) arbetstagaren inte har rätt till rehabilitering med stöd av bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfalls- eller trafikförsäkring.

97 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag.

99 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångsförhöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag, trafikförsäkringslagen eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen, om

Betänkande ShUB 34/2020 rd

ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

---

100 §

Regressrätt

Pensionskassan har rätt att av Patientförsäkringscentralen få tillbaka invalidpension och rehabiliteringsförmån som pensionskassan betalat, om arbetstagarens arbetsoförmåga orsakas av ett skadefall som ska ersättas enligt patientförsäkringslagen. Pensionskassan har rätt till ersättning till högst det belopp som den som lidit skada är berättigad till enligt patientförsäkringslagen.

Om invalidpension eller rehabiliteringsförmån beviljas för samma tid för vilken det har betalats ersättning för inkomstbortfall enligt patientförsäkringslagen, betalas arbetstagaren invalidpension eller rehabiliteringsförmån för denna tid endast till den del pensionen eller förmånen i fråga överstiger beloppet av ersättning för inkomstbortfall enligt patientförsäkringslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 100 § 4 och 5 mom. i denna lag tillämpas på skadefall som ska ersättas som patientskada och har inträffat den 1 januari 2021 eller därefter.

6.

Lag

om ändring av 42 § i lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) 42 § 1 mom. 3 punkten, sådan den lyder i lag 955/2019, som följer:

Betänkande ShUB 34/2020 rd

42 §

Rätt till arbetspensionsrehabilitering

En lantbruksföretagare som inte har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

3) lantbruksföretagaren inte har rätt till rehabilitering med stöd av bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfalls- eller trafikförsäkring.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av pensionslagen för den offentliga sektorn

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) 96 § 1 mom. 6 punkten, sådan den lyder i lag 956/2019,
ändras 22 § 1 mom. 3 punkten, 96 § 1 mom. 5 punkten, 98 § 1 mom. och 157 a §,
sådana de lyder, 22 § 1 mom. 3 punkten i lag 956/2019, 96 § 1 mom. 5 punkten och 157 a § i lag 1472/2019 och 98 § 1 mom. i lag 1479/2019, och
fogas till 99 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1472/2019, nya 4 och 5 mom. som följer:

22 §

Rätt till arbetspensionsrehabilitering

En arbetstagare som inte har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension har rätt att få ändamålsenlig yrkesinriktad rehabilitering för förhindrande av arbetsförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan, om

Betänkande ShUB 34/2020 rd

3) arbetstagaren inte har rätt till rehabilitering med stöd av bestämmelserna om rehabilitering inom ramen för olycksfalls- eller trafikförsäkring.

---

96 §

Förmåner som dras av från pension

Från pension enligt denna lag dras det av en primär förmån som arbetstagaren fått och från familjepension en familjepension eller ersättning som motsvarar en primär förmån. Primära förmåner är

---

5) ersättning för inkomstbortfall som beviljats med stöd av lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag.

---

98 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Avdrag av en primär förmån från pensionen justeras, om pensionstagaren beviljas en ny primär förmån eller om beloppet av en primär förmån eller en pension enligt denna lag ändras av någon annan orsak än en i 100 § avsedd indexjustering eller en engångshöjning. Pensionsbeloppet justeras också, om det från pension som avses i denna lag har dragits av en primär förmån och pensionstagaren beviljas en annan arbetspension eller om beloppet av en annan arbetspension ändras av någon annan orsak än en indexjustering eller engångshöjning. Från delinvalidpension dras dock inte av dagpenning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom eller lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag eller ersättning för inkomstbortfall enligt trafikförsäkringslagen, om dagpenningen eller ersättningen för inkomstbortfall har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med delinvalidpension. Från partiell förtida ålderspension eller den del av invalidpension och arbetslivspension som motsvarar beloppet av partiell förtida ålderspension dras inte heller av ersättning för inkomstbortfall eller pension enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar, lagen om ersättning för olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom, lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag, trafikförsäkringslagen eller lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen, om ersättningen för inkomstbortfall eller pensionen har beviljats på grund av ett skadefall eller en trafikskada som inträffat under tiden med partiell förtida ålderspension, innan pensionstagaren har uppnått sin lägsta ålder för ålderspension.

Betänkande ShUB 34/2020 rd

99 §

Retroaktiv rätt till ersättning från en försäkringsanstalt

Keva har rätt att av Patientförsäkringscentralen få tillbaka invalidpension och rehabiliteringsförmån som Keva betalat, om arbetstagarens arbetsförmåga orsakas av ett skadefall som ska ersättas enligt patientförsäkringslagen. Keva har rätt till ersättning till högst det belopp som den som lidit skada är berättigad till enligt patientförsäkringslagen.

Om invalidpension eller rehabiliteringsförmån beviljas för samma tid för vilken det har betalats ersättning för inkomstbortfall enligt patientförsäkringslagen, betalas arbetstagaren invalidpension eller rehabiliteringsförmån för denna tid endast till den del pensionen eller förmånen i fråga överstiger beloppet av ersättning för inkomstbortfall enligt patientförsäkringslagen.

157 a §

Kevas rätt att lämna ut uppgifter till den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik och till Patientförsäkringscentralen

Utöver vad som föreskrivs i offentlighetslagen har Keva trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att **för verkställigheten av denna lag till den som är ersättningsskyldig enligt lagen om ansvar i spårtrafik lämna ut sådana uppgifter som är nödvändiga för att fastställa innehållet i den regressrätt som avses i 99 § 2 och 3 mom. och till Patientförsäkringscentralen lämna ut sådana uppgifter som är nödvändiga för att fastställa innehållet i den regressrätt som avses i 99 § 4 och 5 mom. som grundar sig på verkställigheten av denna lag och som är nödvändiga för att fastställa innehållet i den regressrätt som avses i 99 § 2–5 mom.**

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 99 § 4 och 5 mom. i denna lag tillämpas på skadefall som ska ersättas som patientskada och har inträffat den 1 januari 2021 eller därefter.

8.

Lag

om ändring av 81 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) 81 § 1 mom. samt 3 mom. 4, 5 och 12 punkten som följer:

81 §

Arbetsinkomst som utgör grund för en ersättning för inkomstbortfall

Vid bestämmande av den arbetsinkomst som utgör grund för en ersättning för inkomstbortfall ska lön, resultatpremie eller något annat vederlag som har betalats eller avtalats att betalas som ersättning för arbete beaktas. Ett sådant vederlag betraktas som arbetsinkomst också när det betalas till arbetstagaren av ett konkursbo, av en myndighet som enligt lönegarantilagen (866/1998) svarar för lönegarantin eller av någon annan betalare i stället för av arbetsgivaren. Till arbetsinkomsten räknas också det vederlag för arbete som enligt avtal helt eller delvis ska gottgöras i form av

- 1) betjäningavgifter eller gåvor från allmänheten, som beaktas till samma belopp som vid den senast verkställda beskattningen, om inte annan tillförlitlig utredning om beloppet läggs fram,
- 2) dagpenning som betalas av en sjukkasse enligt lagen om försäkringskassor (1164/1992) och som arbetstagaren får i stället för lön som betalas med stöd av lag, kollektivavtal eller något annat avtal,
- 3) stöd för privat vård enligt lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996) eller något annat motsvarande stöd från staten eller kommunen, eller
- 4) i 33 b § 3 mom. i inkomstskattelagen (1532/1992) avsedd dividend som grundar sig på en arbetsinsats.

Som sådant vederlag för arbete som avses i 1 mom. betraktas bland annat inte

---

4) en i 66 § 3 mom. i inkomstskattelagen avsedd förmån som uppkommer genom användning av en anställningsoption eller en prestation som är baserad på ett anställningsförhållande och som fastställs enligt förändringen av värdet på bolagets aktier, om inte det avtalade teckningspriset för en aktie som tecknas med en anställningsoption väsentligt understiger aktiens gängse värde då anställningsoptionen ges, och om inte en sådan anställningsoption används inom ett år från det att anställningsoptionen gavs, eller om inte det är fråga om en sådan premie som enligt 5 punkten betraktas som vederlag för arbete,

5) en premie som ges i form av aktier i arbetsgivarbolaget eller i ett annat bolag som hör till samma koncern som arbetsgivarbolaget eller till samma ekonomiska sammanslutning av motsvarande slag, och förutsatt att aktierna noteras på en av myndigheterna övervakad reglerad marknad eller en av myndigheterna övervakad multilateral handelsplattform, eller ges i form av en place-

Betänkande ShUB 34/2020 rd

ringsdeposition eller på något annat motsvarande sätt, eller ges helt eller delvis i form av pengar i stället för aktier, om värdet på den förmån som fås i form av en premie beror på hur värdet på aktierna utvecklas under en period på minst ett år från det att premien utlovas till det att den ges,

12) en vinstandel eller utdelning som en delägare i ett bolag har lyft, om inte något annat följer av 1 mom. 4 punkten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 12 § i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete (738/2009) 12 § 1 mom., sådant det lyder i lag 87/2016, som följer:

12 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010 och gäller till och med den 31 december 2022.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande ShUB 34/2020 rd

Helsingfors 18.11.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Markus Lohi cent
vice ordförande Mia Laiho saml
medlem Anna-Kaisa Ikonen saml
medlem Arja Juvonen saf
medlem Noora Koponen gröna
medlem Aki Lindén sd
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Minna Reijonen saf
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Juhana Vartiainen saml
medlem Heidi Viljanen sd
medlem Sofia Virta gröna
ersättare Jari Koskela saf.

Sekreterare var

utskottsråd Päivi Salo.